

PÕHIKOOLI 2009. AASTA SAKSA KEELE RIIKLIKU LÕPUEKSAMI LÄBIVIIMISJUHEND

Saksa keele lõpueksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast.
Eksami kirjalik osa toimub 15. juunil 2009. a. algusega kell 10.00.
Eksami suuline osa toimub 15. ja/või 16. juunil.

Palume eksami edasise analüüsimise huvides õpilastel eksamile kaasa võtta ja eksamitööle märkida **isikukood**.

Põhikooli lõpueksamite (edaspidi *eksamid*) korraldamise eest vastutavad põhikooli lõpueksamikomisjonid (edaspidi *eksamikomisjonid*):

- eksamikomisjonid moodustab kooli direktor käskkirjaga hiljemalt kaks nädalat enne eksamite algust;
- eksamikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline. Kui eksamit sooritab korraga enam kui 60 eksaminandi, on eksamikomisjonis üks liige iga 20 eksaminandi kohta;
- eksamikomisjoni esimees on kooli direktor või direktori määratud õpetaja, liikmed üldjuhul aineõpetajad;
- eksamikomisjoni esimeheks ei või olla eksamineeritava klassi lõpueksamiaine õpetaja.

Kooli direktor tagab:

- eksamimaterjalide pakettide õigeaegse kooli jõudmise ja nende konfidentsiaalsuse;
- kirjaliku eksami läbiviimise ruumis, kus eksaminandid saavad istuda ühekaupa ja üksteist häirimata;
- eksamimaterjalide paketi avamise eksamikomisjoni poolt pakatile märgitud kuupäeval 15 minutit enne eksami algust;
- kooli pitsatiga varustatud mustandilehed eksami kirjutamisosa ja suulise osa ajal märkmete tegemiseks.

Eksamikomisjon kindlustab, et eksaminandid:

- 1) istuvad eksami ajal ühekaupa;
- 2) alustavad kirjaliku eksamitöö sooritamist üheaegselt pärast eksami toimumise korra tutvustamist ja eksamitööde ning kirjutamisosa mustandilehtede kõikidele eksaminandidele väljajagamist;
- 3) sooritavad eksami käesoleva korra ja eksamitöö tiitellehel olevate juhiste kohaselt;
- 4) lõpetavad eksamitöö sooritamise ettenähtud ajal;
- 5) ei kasuta eksamil kõrvalist abi ega kirjuta maha.

Eksaminand lubatakse eksamile, kui ta ei ole hilinenud rohkem kui pool tundi ja tal on hilinemiseks eksamikomisjoni poolt mõjuvaks loetud põhjus. Eksamile hilinenud eksaminandile võimaldatakse tööks täisaeg, tema tööle märgitakse kellaaeg, mil ta alustas eksami sooritamist.

Eksamikomisjoni liige ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral.

I. KIRJALIK OSA

Eksami kirjaliku osa ülesanded on koondatud ühte vihikusse.

Eksami kirjalik osa koosneb neljast osast:

- 1) I osa – kuulamine (15 minutit);
- 2) II osa – lugemine (35 minutit);
- 3) III osa – keele struktuur (20 minutit);
- 4) IV osa – kirjutamine (40 minutit).

Eksami kirjaliku osa eel

1. Kooli direktor vastutab, et eksamiruumis oleks töökorras CD-mängija ja kõikidele eksaminandidele tagatud hea kuuldavus.
2. Eksamikomisjon jälgib, et eksaminandil ei oleks kaasas õppematerjale või teisi abimaterjale. Eksamikomisjon korraldab vajadusel kõrvaliste esemete (üleriided, käekotid ja portfelligid, mobiiltelefonid ning muud materjalid ja isiklikud esemed) hoiustamise väljaspool eksamiruumi või eksamiruumis selleks ettenähtud kohas. Keelatud on nimetatud esemete hoidmine eksaminandi laual, laua all, toolil või eksaminandi vahetus läheduses.
3. **Kell 10.00** alustab eksamikomisjon eksaminandidele lõpueksami läbiviimise korra tutvustamist ja teatab eksaminandidele, et sellest hetkest alates peavad nad lõpueksami läbiviimise korrale alluma.
4. Tähelepanu juhitakse sellele, et
 - parandused eksamitöös tuleb teha selgelt, tõmmates maha terve sõna, sümboli, numbrilise või arvu;
 - eksamitöö tuleb kirjutada loetava käekirjaga, käekirja tõttu ebaselged kohad loetakse veaks;
 - eksamil kõrvalise abi kasutamisel või mahakirjutamisel tunnistatakse eksamitöö tulemus kehtetuks;
 - eksaminand ei tohi eksami ajal eksamiruumist lahkuda, v.a vältimatu vajaduse korral; eksamiruumist eemalviibimise ajaks annab eksaminand oma eksamitöö eksamikomisjonile, kes märgib eksamitööle eksaminandi eksamiruumist lahkumise ja sinna tagasituleku aja.

Keelatud on eksaminandide omavaheline vestlemine, üksteiselt esemete (ka töövahendite) laenamine, eksamitöö hoidmine sellises asendis, mis võimaldab teistel eksaminandidel maha kirjutada, käemärkidega viiplitsemine, huulte miimikat kasutades etteütlemine, spikrite kasutamine, märkuste tegemine või kommenteerimine valju häälega jne.

Keelatud on ka igasugune eksamikomisjoni liikmete poolne abi eksaminandidele ülesannete lahendamiseks või paremaks mõistmiseks.

5. Eksamikomisjon avab eksamiruumis eksaminandide juuresolekul eksamimaterjalide ümbrikud ja jagab eksamitööd ning kirjutamisosa mustandilehed eksaminandidele. **Teisi abivahendeid kasutada ei ole lubatud.**

Eksami kirjaliku osa ajal

Kui kõigile eksaminandidele on eksamitööd välja jagatud, juhib eksamikomisjon eksaminandide tähelepanu sellele, et kogu kuulamisosa (tööjuhendid, tekstid, pausid ülesannetega tutvumiseks) on salvestatud CD-le. Kuulamisosa algab muusikalise sissejuhatusena, mis kestab u 30 sekundit. Kuulamisosa kestab u 15 minutit ja lõpeb lausega **Ende des Hörtests**.

Pärast kuulamisosa lõppu jätkavad eksaminandid lugemis-, keelestruktuuri- ja kirjutamisosa ülesannetega. **Lugemis-, keelestruktuuri- ja kirjutamisosa ülesannete täitmiseks on aega 95 minutit.** Eksaminandid võivad ülesandeid lahendada neile sobivas järjekorras.

Eksamikomisjon kirjutab eksami kirjaliku osa lõpuaja tahvlile.

Eksamikomisjon teatab eksaminandidele, kui kirjaliku osa lõpuni on jäänud 15 minutit. Eksaminandid, kes lõpetavad kirjaliku osa varem, annavad sellest käega märku ning ootavad eksamikomisjoni märguannet eksamitööde üleandmiseks.

Kirjaliku osa aja lõppedes annab eksamikomisjon eksaminandidele korralduse kirjutamine lõpetada ja kutsub eksaminandid ükshaaval eksamitööd üle andma. Eksamikomisjon välistab võimaliku segaduse eksamiruumis ja tagab, et eksaminandid ei täienda oma eksamitööd pärast selleks ette nähtud aja lõppu.

Eksaminand, kes on kirjaliku osa lõpetanud, annab eksamitöö eksamikomisjonile ja lahkub eksamiruumist.

Eksami kirjaliku osa tööde hindamine

Eksamitööde korrektse hindamise eest vastutab eksamikomisjon ja selle esimees.

Eksamiülesannete hindamisjuhend (kirjutamisosa hindamiskaala ning kuulamis-, lugemis- ja keele struktuuri osa lahenduste võti) on kättesaadav Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse (edaspidi *Eksamikeskus*) kodulehel aadressil <http://www.ekk.edu.ee/valdkonnad/uldharidusvalishindamine/pohikooli-lopueksamite-materjalid-2009/saksa-keel-parast-eksami-kirjaliku-osa-loppu-alates-kl-13>.

Eksamitööd hinnatakse vastavalt lahenduste võtmele ja kirjutamisosa hindamisjuhendile ja -skaalale.

Kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuri ülesannete vastuseid hinnates tuleb kasutada järgmisi tingmärke:

õige vastus – ”+”; vale vastus – ”—”; vastamata – ”9”).

Kirjutamisosa vigade märkimisel kasutatavad tingmärgid sisalduvad kirjutamisosa hindamisjuhendis.

Kui õpilase sisuliselt õige vastusevariant ja võtmes antud variant ei lange kokku, peab eksamikomisjon lugema õpilase vastuse õigeks. Eksamikomisjoni otsus selle kohta fikseeritakse vabas vormis koostatud hindamiskoosoleku protokollis, mille koopia saadetakse Eksamikeskusesse.

Võimalusel on soovitatav enne kirjutamisosa hindamist hindamiskomisjoni liikmetel ülesandeid koos hinnata, et tekiks ühine arusaam hindamiskaala kasutamisest.

Kui eksamikomisjonil tekib hindamisel lahkavamus, otsustatakse küsimus häälteenamusega. Häälte võrdsel jagunemisel on otsustavaks eksamikomisjoni esimehe hää. Komisjoniliikmete eriarvamused kantakse hindamiskoosoleku protokollis.

II. SUULINE OSA

Eksami suuline osa toimubksamipäeval pärast kirjaliku osa lõppu ja/või sellele järgneval päeval.

- Suulise osa materjalid saadetakse koolidesse koos kirjaliku osa materjalidega.
- Mõlemaks suulise osa päevaks on ette nähtud eraldi eksamikomplekt, **eksamikomplekti kasutamise kuupäev on märgitud ümbrikul**.
- Eksamikomisjoni kuuluvad:
 - 1) aineõpetaja-intervjueerija;
 - 2) hindaja — saksa keele õpetaja, kes ei ole eksaminandi aineõpetaja ja hindab eksaminandi vastust hindamiskaala alusel. Vajadusel kooskõlastab hindaja hinde intervjueerijaga hindamiskaala alusel.
- Peale eksamikomisjoni liikmete on eksamit õigus jälgida riikliku järelevalve ja Eksamikeskuse esindajal. Kui ruumis viibib lisaks aineõpetaja-intervjueerijale ja hindajale veel mõni

eksamikomisjoni liige või riikliku järelevalve/Eksamikeskuse esindaja, istub ta eksaminandist tagapool, et teda mitte häirida.

Eksami suulise osa eel

Aineõpetaja-intervjueerija ja hindaja avavad ümbriku suulise osa materjalidega 30 minutit enne eksami algust ja tutvuvad materjalidega eksamiruumist lahkumata.

Ümbrikus on:

- eksamimaterjalid (Prüferblätter, Bildkarten) intervjueerijale ja hindajale;
- hindaja märkmete leht ja hindamiskaala;
- 6 eksamipiletit (Prüfungskarten);
- 6 ülesandekaarti eksaminandidele (Schülerblätter);
- 6 pildikaarti eksaminandidele (Bildkarten);
- 6 rollimängukaarti eksaminandidele (Rollenspielkarten);
- suulise osa protokoll;

Kool kindlustab eksaminandid kooli pitsatit kandva paberiga ettevalmistamise ajal märkmete tegemiseks.

Eksami suulise osa ajal

Eksaminandi intervjueerib aineõpetaja-intervjueerija, **hindaja ei osale eksamineerimises.**

- Eksaminand palutakse eksamiruumi eksamigraafiku alusel. Intervjueerija tervitab eksaminandi ja palub tal istuda. Kui eksaminand ei tunne hindajat, tutvustab intervjueerija teda.
- Seejärel palub intervjueerija eksaminandil valida ühe kuuest tagurpidi lauale asetatud eksamipiletit. Eksamipileti numbri (tähe- ja numbri kombinatsioon) kirjutab hindaja suulise osa hindamisprotokollis vastavasse lahtrisse ning intervjueerija annab eksaminandile vastava tähisega ülesannete lehe ja pildi.
- Eksaminandil on pildiga tutvumiseks ja selle kirjelduse ettevalmistamiseks aega eksamiruumis kuni 5 minutit. Eksaminand võib ettevalmistamise ajal teha märkmeid, mis jäävad pärast vastamist eksamiruumi.
- Kui eksaminand on valmis vastama, annab ta sellest märku ning esitab esimese ülesandena pildist lähtuva monoloogi, toetudes ülesandekaardil olevatele suunavatele küsimustele.
- Kui intervjueerija on veendunud, et eksaminand on pildi põhjal kõigest rääkinud, läheb ta sujuvalt üle vestlusteema arendamisele eksaminandiga, toetudes intervjueerija lehel olevatele küsimustele. Tagamaks vestluse loomulikku kulgu, loob intervjueerija sobivaid üleminekuid ühelt küsimustelt teisele.
- Vestluse lõppedes annab intervjueerija eksaminandile antud eksamipileti tähisega rollimängukaardi, mille sisuga tutvumiseks ja oma osa läbimõtlemiseks on õpilasel aega u 30 sekundit. Rollimängu käigus kohandab intervjueerija vajadusel lehel toodud vastused õpilase kasutatud lausungitega.
- Kui eksaminand on lõpetanud vastamise, tänab intervjueerija teda ja ütleb, et eksami suuline osa on lõppenud. Seejuures hoidub intervjueerija hinnangulistest kommentaaridest, mis võiksid anda vihjeid selle kohta, milliseks kujuneb suulise osa tulemus.
- Intervjueerija ütleb eksaminandile, millal suulise osa tulemused talle teatatakse.
- Eksaminand lahkub ruumist.

Vestluse ajal on õpilasel õigus paluda küsimuste kordamist. **See ei mõjuta õpilase suulise osa punktisummat.**

Hindaja kannab õpilaste tulemused märkmete lehelt suulise osa hindamisprotokolli, hindamisprotokolli koopia saadetakse Eksamikeskusesse.

LÕPUEKSAMI LÕPPHINDE KUJUNEMINE

Kõik eksamiosad annavad võrdse arvu punkte (15). Maksimaalselt võib õpilane saada 75 punkti.

Lõpueksami lõpphinne kujuneb kõikide eksamiosade (nii kirjaliku kui ka suulise osa) punktide summa põhjal. Kõikide eksamiülesannete koondpunktid kantakse kirjaliku töö esilehel olevasse tabelisse, summeeritakse ning arvutatakse ümber 5-palli süsteemi alloleva skaala alusel:

90–100% punktide arvust – hinne 5	67,5–75 punkti
70–89 % punktide arvust – hinne 4	52,5–67 punkti
45–69% punktide arvust – hinne 3	33,5–52 punkti
20–44% punktide arvust – hinne 2	15–33 punkti
0–19% punktide arvust – hinne 1	0–14,5 punkti

Skaala lähtub haridus- ja teadusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 41 „Õpilase hindamise, järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord” paragrahvist 6.

Õpilane on eksami sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete eest kokku 45% punktidest (vt ka haridus- ja teadusministri 03.12.2008 määruse nr 70 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite korraldamise ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimused ja kord” § 9 lõikeid 4 ja 5). Kui õpilast hinnatakse nimetatud määruse § 9 lõike 4 alusel, märgitakse vastav otsus ja põhjendused eksami kirjutamisosa vihiku esilehele.

Vastavalt haridus- ja teadusministri 03.12.2009 määruse nr 70 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite korraldamise ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimused ja kord” § 10 lõikele 11 sooritab lõpueksami hindeks „nõrga” või „puuduliku” saanud põhikoolilõpetaja korduseksami põhikooli koolieksamina hiljemalt 30. juuniks. Eksami toimumise kuupäev määratakse kindlaks direktori ja õpilase vastastikusel kokkuleppel. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt 25. augustil 2009.

EKSAMIHINDE VAIDLUSTAMINE

Vastavalt Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 29 lõikele 8 on põhikooli lõpetajal, kes ei ole rahul põhikooli lõpueksami tulemusega, õigus kolme tööpäeva jooksul pärast põhikooli lõputunnistuse väljastamist esitada Haridus- ja Teadusministeeriumile vaie oma lõpueksami tulemuste läbivaatamiseks.

KÜSIMUSTIK AINEÕPETAJALE

Pärast eksamitööde hindamist palume igal aineõpetajal, kelle õpilased sooritasid lõpueksami, täita elektrooniliselt küsimustik, mis on saadaval Eksamikeskuse kodulehel aadressil <http://www.ekk.edu.ee/koolile/pohikooli-lopueksamid/tagasiside>.